

Keskisuomalalaisten yritysten ilmastotekoja – kyselyn tuloksia

Kyselyn tausta

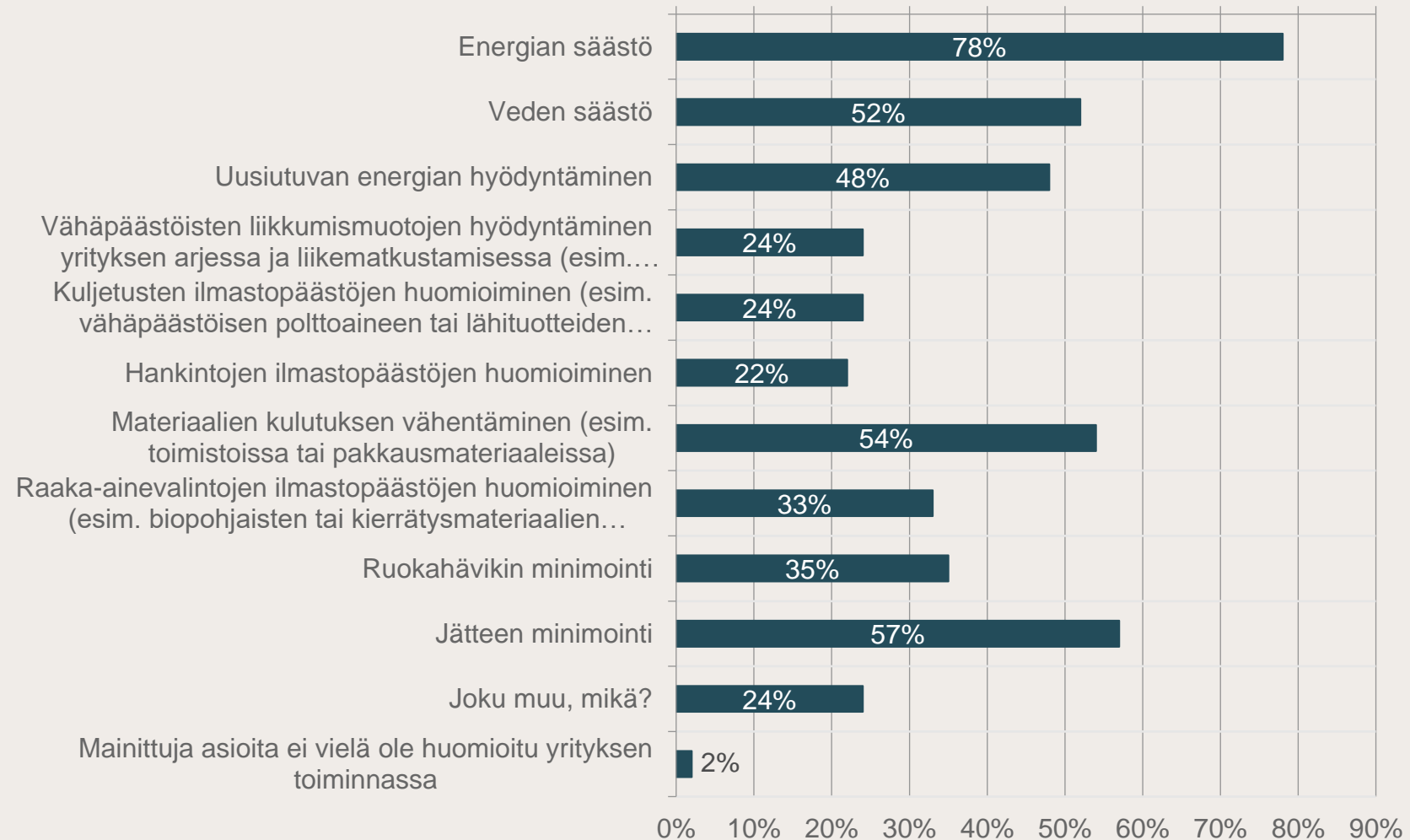
- Kysely toteutettiin YmpyräKS-verkoston, Viitasaaren kaupungin, Viitasaaren alueen kehittämissyhtiö Witaksen ja POLKU 2.0 -hankkeen (JY:n, Jamk:n, Gradian ja Poken) yhteistyönä.
- Tiivis ja anonyymi Webropol-kysely, jossa lähes kaikki kysymykset monivalintaa
- Vastausaika 2.12.2021-24.1.2022
- Vastauksia 46 kpl, 12:sta Keski-Suomen kunnasta, eri toimialan yrityksistä sekä eri kokoisista yrityksistä (1hlö - 1500hlö)
- Kyselystä viestittiin toteuttajien omissa kanavissa (sähköpostilistat, uutiskirjeet, sosiaalisen median kanavat). Kyselyä välittivät myös alueelliset kehittämissyhtiöt, kuntien elinkeinoyksiköt ja yrittäjäjärjestöt.

Kysymykset

1. Tehdäänkö yrityksessäsi jo ilmastotekoja? Valitse ne toimenpiteet, joihin yrityksessäsi on jo ryhdytty.
2. Merkitse, mitkä seuraavista pitävät paikkansa edustamasi yrityksesi kohdalla (ilmastotekojen suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus)
3. Mistä syistä yrityksenne tekee tai haluaisi tehdä ilmastotyötä?
4. Mitkä syyt estävät yritystä toteuttamasta ilmastotekoja tai aiheuttavat haasteita ilmastotyössä?
5. Missä asioissa koette yrityksenne tarvitsevan tukea ilmastotyön edistämiseksi?
6. Millaiseen yrityksen ilmastotyötä tukevaan toimintaan osallistuisitte mieluiten? Valitse 1-5 vaihtoehtoa.
  - Valitsit kohdan Koulutukset. Millainen koulutus sopisi yrityksellesi parhaiten? Valitse kaikki mieleiset vaihtoehdot.
  - Mihin aikaan mieluiten osallistut toimintaan? (Esim. työpäivän aikana tai iltaisin, arkisin tai viikonloppuisin)
7. Tarvitaanko yrityksessänne uutta osaamista ilmastoasioista tai laajemmin muista kestävän kehityksen teemoista?
8. Haluatko kertoa vielä jotain muuta yrityksesi ilmastotyöstä tai siitä, millainen tuki olisi hyödyllistä ilmastotyössä? Vapaa sana.

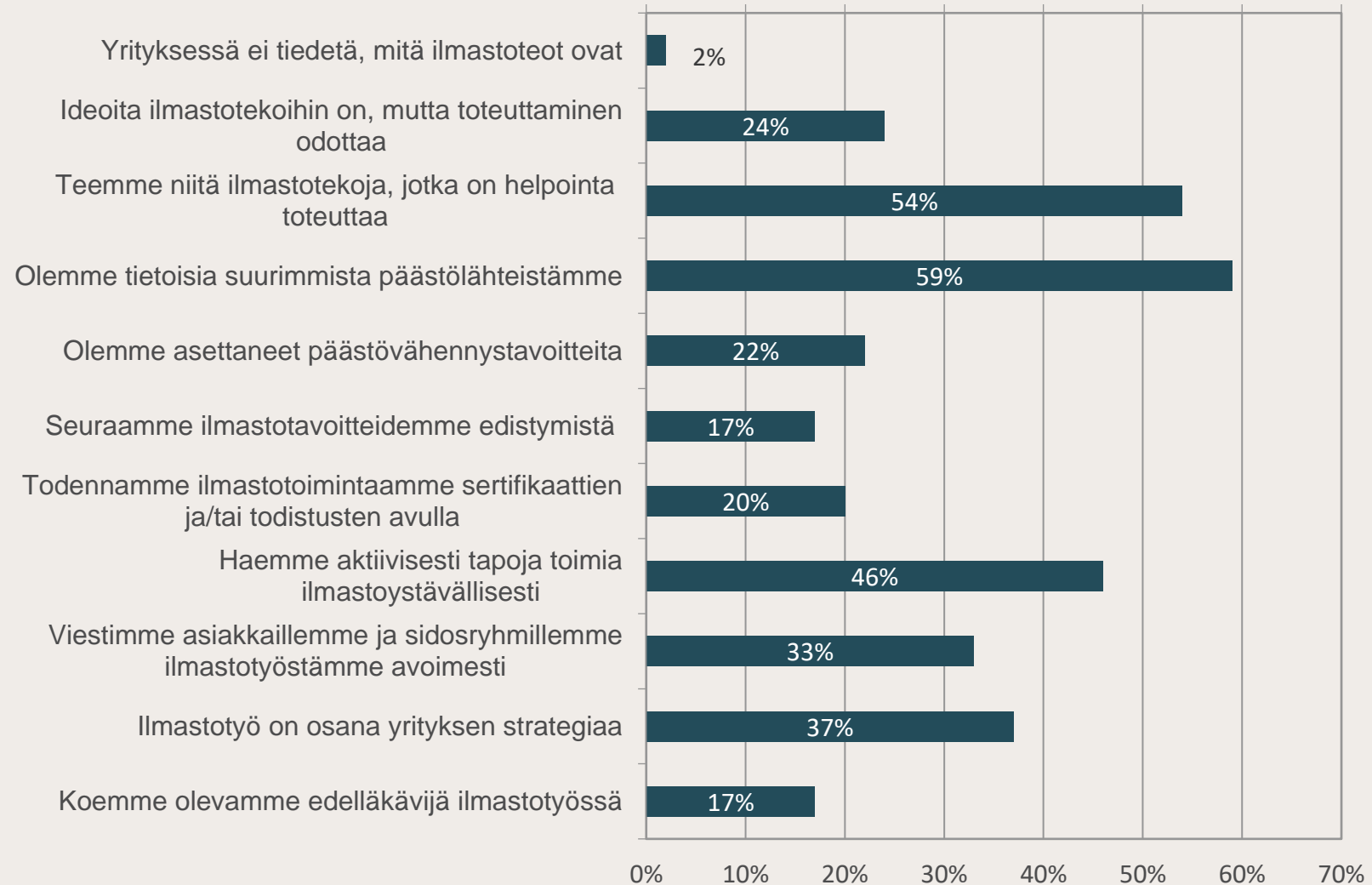
Lähes kaikissa yrityksissä tehdään jo ilmastotoekoja

- Kustannuksia säästävät teot korostuvat (energian ja veden säästö, materiaalien kulutuksen vähentäminen esim. toimistossa ja pakkausmateriaaleissa)
  - 36 yrityksessä on säästetty energiaa
- Lähes kaikissa yrityksissä tehdään useampia ilmastotoekoja
- Oman toiminnan ulkopuolisten päästöjen vähentämiseen liittyviä tekoja vähemmän
- 11 yrityksessä (24 %) tehdään muita ilmastotoekoja, kuten ympäristösertifikaattien käyttö, liikkumisen vähentäminen, hiilen sitominen ja laitteistojen kierrätys

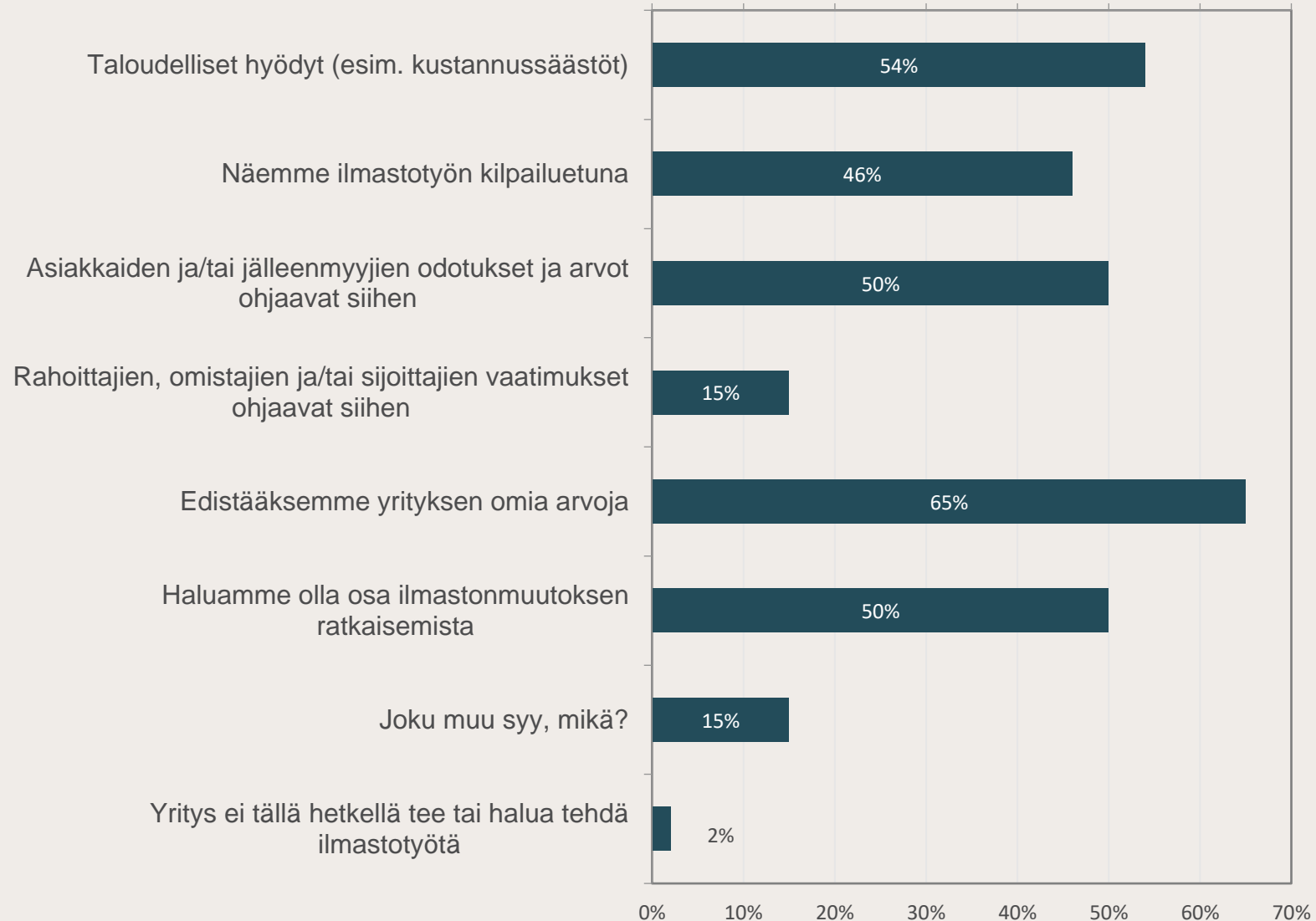
Yrityksissä tehdään helposti toteutettavia ilmastotoekoja ja ollaan selvillä suurimmista päästölähteistä

- Yrityksiä, joissa ilmastotyö on nostettu strategiaan on vähemmän, kuin yrityksiä, joissa tehdään ilmastotyötä
- Tavoitteellisuudessa, tekojen seurannassa ja todentamisessa on vielä tehtävää
- Yrityksissä, jotka kokevat olevansa edelläkävijöitä ilmastotyössä (7 kpl), ilmastotyö on usein myös osa yrityksen strategiaa (5/7 yritystä).
- Vain yrityksissä, joissa ilmastotyö on osa strategiaa, on asetettu päästövähennystavoitteita.

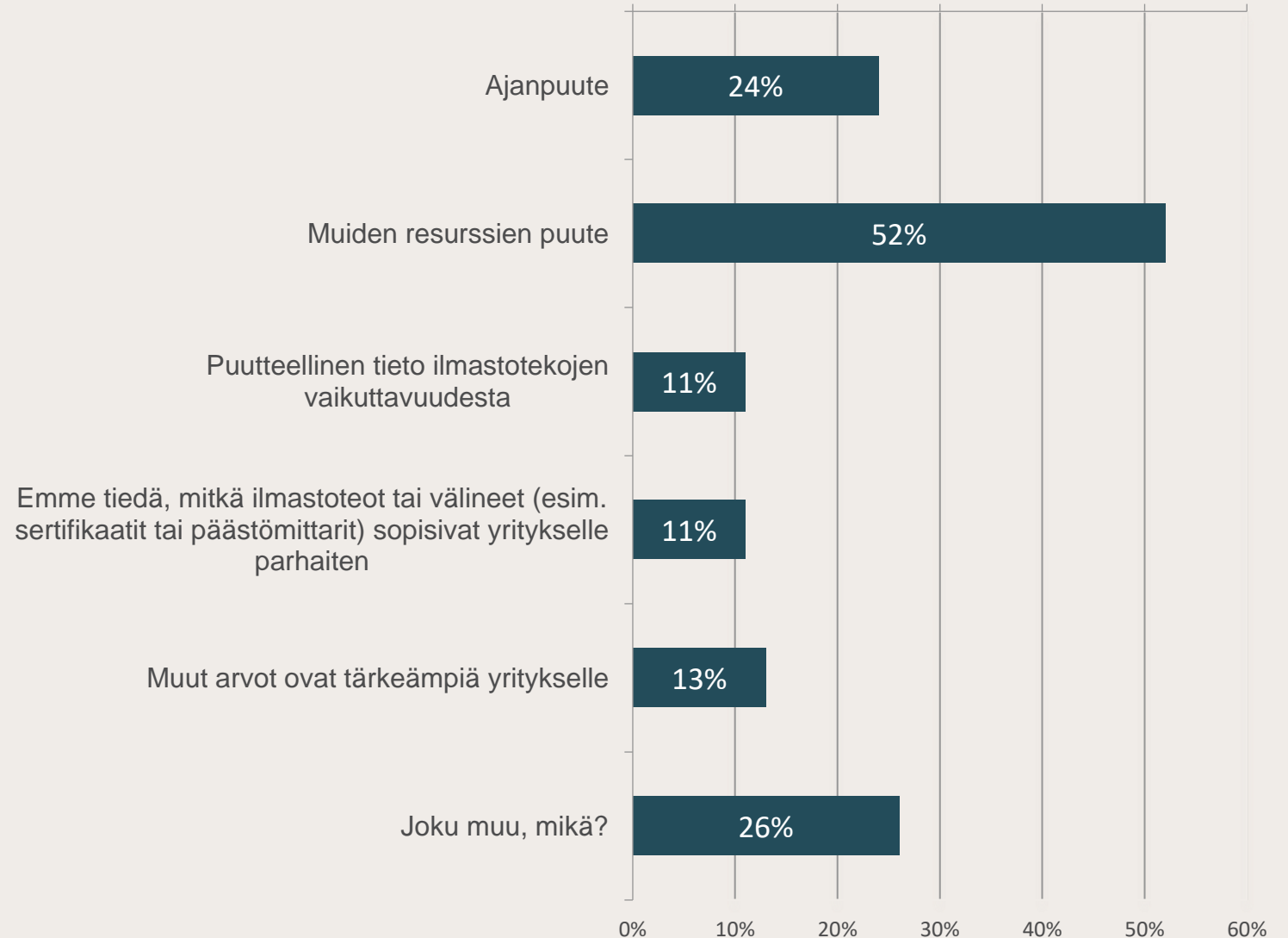
Mistä syistä yrityksenne tekee tai haluaisi tehdä ilmastotyötä?

- Ilmastotyön motivaattoreina korostuu yrityksen omat arvot (30 yritystä)
- Syitä on lähes aina useampi kuin yksi, yrityksen omat arvot
- Rahoittajien ja sijoittajien vaatimukset eivät vastausten perusteella ole vielä merkittävässä roolissa, mutta taloudelliset hyödyt ovat merkittävä tekijä
- Muita mainittuja syitä olivat mm. luontokadon välttäminen, eläinten oikeudet ja resurssiviisaat ruokavalinnat.
- Vastaavissa kyselyissä ilmastotyön motivaattoreiksi on tunnistettu myös julkisuuskuva parantaminen ja markkinointi

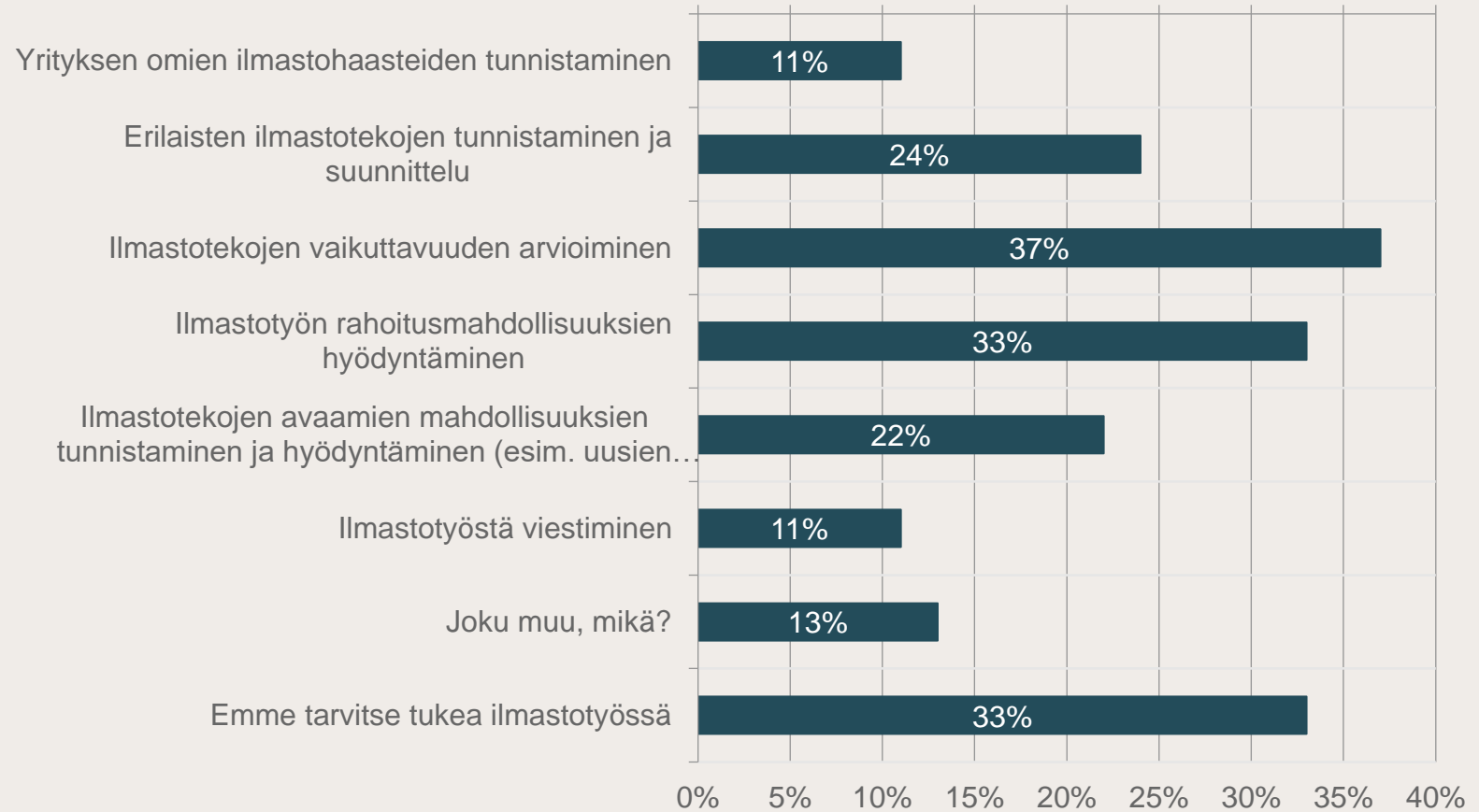
Mitkä syyt estävät yritystä toteuttamasta ilmastotoikoja tai aiheuttavat haasteita ilmastotyössä?

- Resurssien puute isoin este, ajanpuutteen lisäksi esim. taloudelliset resurssit.
- Puutteellinen tieto ilmastotoikojen vaikuttavuudesta ja omalle yritykselle sopivista välineistä
- Muita estäviä syitä ovat mm. oman vaikutuspiirin ulkopuoliset syyt: omien ilmastotoikojen vaikuttavuus on vähäinen verrattuna koko arvoketjun laajuisiin ratkaisuihin päästöjen vähentämiseksi. Esimerkiksi välttämättömien raaka-aineiden päästöt voivat olla isompia kun jalostuksen ja raaka-aineen käytöstä aiheutuvat päästöt.
- Vastaavissa kyselyissä samankaltaisia tuloksia. Suuryrityksissä merkittävänä estävänä tekijänä on pidetty myös lainsäädännön ennakoimattomuutta.

Yritykset tarvitsevat eniten tukea ilmastotokejen vaikuttavuuden arviointiin ja rahoitusmahdollisuuksien hyödyntämiseen

- Kysymyksessä oli mahdollisuus valita useampi vaihtoehto, muutamat vastaajat olivat valinneet kaikki tai lähes kaikki vaihtoehdot
- Vaikuttavuuden arviointi ja rahoitusmahdollisuudet korostuvat
- Muita tunnistettuja tarpeita ovat mm. sopivien sertifikaattien valinta, verkostoituminen ja keinot vaikuttaa yrityksen oman toiminnan ulkopuolelle.
- 15 yritystä ei kaipaa tukea ilmastotyössä - > kyselyyn vastanneet yritykset ovat jo ilmastotietoisia?

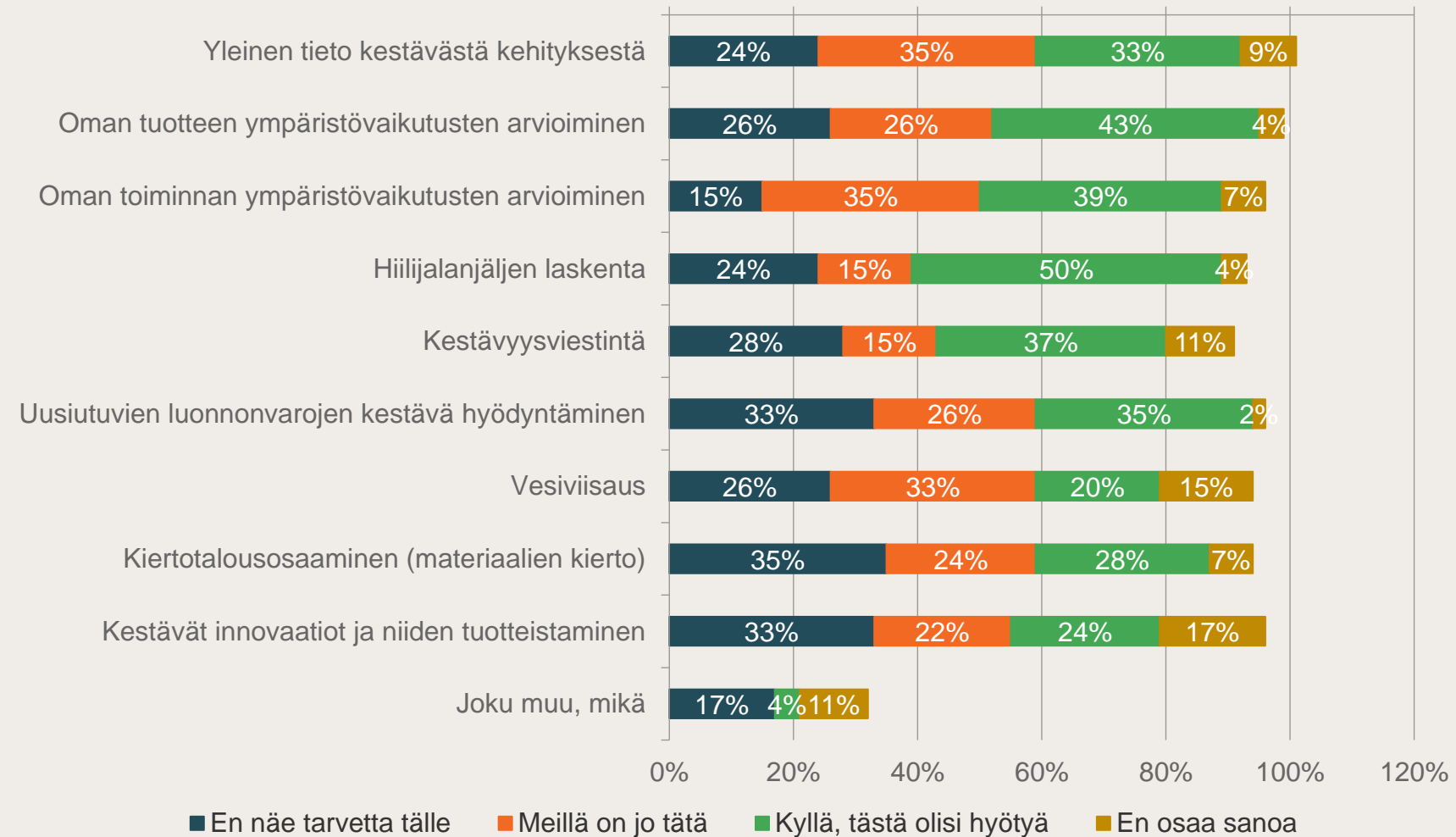
Yritykset toivovat hyvin suunniteltuja, asiapitoisia tilaisuuksia

- Olemassa olevien välineiden esittely (esim. ympäristöohjelmat, sertifikaatit ja mittarit) sai eniten kannatusta.
- Vapaamuotoiset keskustelutilaisuudet ja yhteistyö kunnan tai kaupungin yritysneuvojien kanssa saivat vähiten kannatusta
- Koulutukset-vaihtoehdon valinneet vastaajat toivoivat eniten verkkokoulutuksia (100%) ja lyhyitä (0,5-1 päivän) koulutuksia (67%).

Ilmastoasioiden ja kestävä kehityksen osaamista tarvitaan yrityksissä

- Selkeästi eniten tarvitaan osaamista hiilijalanjäljen laskemisesta ja kestävyden arvioimisesta (sekä tuotteet että yrityksen toiminta), ja kestävyysviestinnästä
- Avoimissa vastauksissa toivottiin myös elinkaariosaamista ja toiminnan monimuotoisuusvaikutusten arviointiosaamista

Avoimet vastaukset

Kyselyn lopussa oli mahdollista kirjata avoimeen vastaukseen muita yrityksessä tehtyjä ilmastotekoja sekä tarpeita ja toiveita ilmastotyön tueksi, tässä muutamia toistuvia teemoja

- Mittarit ja tiedonkeruun menetelmät
  - Mittareissa tärkeäksi aiheeksi tunnistettiin luotettavuus ja reaaliaikaisuus
  - Käytännössä hyödynnettävä tutkimustieto koetaan myös tärkeäksi
- Materiaalit
  - Fossiilisia raaka-aineita ja materiaaleja korvaavien tuotteiden löytäminen ja kehittäminen
  - Pitkäikäisten, kestävien tuotteiden valmistaminen nähtiin mahdollisuutena pienentää tuotteen ympäristökuormaa, vaikka raaka-aine olisikin fossiilinen
- Osa yrityksistä kaipaa myös henkilökohtaisempaa tukea, esimerkiksi energiatehokkuuden parantamiseen tai sopivan sertifikaatin valintaan

Huomioita tuloksista 1/2

- Yritysten tavoittaminen haasteena: vastaajissa korostui yritykset, joissa ilmastotyöhön jo panostetaan
- Kyselyyn vastanneiden yritysten ilmastotietoisuus hyvällä tasolla: tekoja tunnistetaan ja yritykset osaavat yleisellä tasolla arvioida omaa toimintaa ilmastonäkökulmasta
- Vaikutusten arvioimiseen kaivataan eniten tukea/apua
- Ilmastotavoitteiden asettamisessa, seurannassa ja todentamisessa on vielä tehtävää
- Ilmastotyön tueksi yritykset toivovat hyvin jäsenneltyä, aihepitoista toimintaa

Huomioita tuloksista 2/2

- Päästövähennystavoitteita on asetettu vain yrityksissä, joissa ilmastotyö nähdään kilpailuetuna
- 46% yrityksistä, jotka eivät tarvitse tukea ilmastotyössä ovat asettaneet päästövähennystavoitteita. Kun taas 65% yrityksistä, jotka tarvitsevat tukea ilmastotyössä, ovat asettaneet päästövähennystavoitteita.
- Yritykset, jotka haluavat olla osa ilmastonmuutoksen ratkaisua eivät tee juurikaan enempää ilmastotoikoja, kuin kyselyyn vastanneet yritykset keskimäärin. Niissä kuitenkin haetaan aktiivisemmin tapoja toimia ilmastoystävällisemmin ja ilmastotyö on useammin osana strategiaa.

Poimintoja aloittain 1/2

- Aloista määrällisesti eniten vastauksia oli mara-alalta (9 vastaajaa). Tuloksista ilmeni, että vastaajat hyödyntävät vielä vähän vähäpäästöisiä liikkumismuotoja (syyinä investointien kalleus?) sekä se, että kestävyyttä voisi ottaa vielä paremmin huomioon hankinnoissa. Positiivista on se että suurin osa vastaajista hakee aktiivisesti kestävämpiä ratkaisuja. Myös mara-alalla kestävyystoimia ohjaa taloudelliset hyödyt sekä oma arvopohja. Tukea kaivataan ilmastotekojen tunnistamiseen ja suunnitteluun.
- Teknologiateollisuutta edustavat vastaajat eivät olleet vielä hyödyntäneet erilaisia sertifikaatteja. Tukea tarvitaankin erityisesti omien vaikutusten arvioimisessa.
- Metsäalan vastuksista ilmenee että heidän kestävyystekoja ohjaa omat arvot sekä talous.

Poimintoja aloittain 2/2

- Maatalouden alan vastaajia oli 3kpl. He toteuttavat kestävyystoimia erityisesti energia-asioissa (uusiutuvan energian käyttö sekä energian säästö). Hankinnoissa sitä ei kuitenkaan ole vielä toteutettu (taloudelliset syyt?). Myös maatalouden yrittäjät hakevat aktiivisesti ilmastoystävällisempiä ratkaisuja ja toteuttavat jo niitä asioita joita on helppo toteuttaa. Ilmastotekojen ajurina toimii omien arvojen ja taloudellisen hyödyn lisäksi asiakkaiden ja jälleenmyyjien toiveet. Tukea kaivataan ilmastotekojen vaikuttavuuden arvioimisessa. Tarpeissa nousi myös tutkimustieto, joka palvelisi käytäntöä.
- Metallialan vastaajat (5kpl) ilmoittivat tekevänsä ilmastotekoja energia-asioissa (energiansäästö ja uusiutuvan energian hyödyntäminen). Lähes kaikki vastaajat olivat tietoisia suurimmista päästölähteistään ja tekivät jo niitä ilmastotekoja, joita on helppo toteuttaa. Tekoja ohjaa vahvasti taloudelliset hyödyt sekä omien ja asiakkaiden arvojen edistäminen. Resurssien puute koettiin hidastavaksi asiaksi sekä muutoksen hitaus. Metalliala koki kaipaavansa vain vähän tukea ilmastotekojen suunnitteluun (vain 2/5 vastaajaa).

Vertailu muihin kyselyihin 1/2

- Vastaavia kyselyitä ovat muun muassa [Ilmassa ristivetoa - tutkimushankkeen suuryrityskysely ilmastotoimista](#) (n=197), [Kohti planetaarista hyvinvointia -hankkeen keskisuomalaisten yritysten kysely ekologisesta kestävydestä ja kestävästä liiketoiminnasta](#) (n=63), ja [Avidly-viestintätoimiston kysely yritysten panoksesta ilmastohaasteen ratkaisemisessa](#) (n=162).
- Kaikissa kyselyissä vastaajissa on sekä sellaisia yrityksiä, jotka ovat hyvin sitoutuneita tekemään osansa, että sellaisia yrityksiä, joissa omia vaikutusmahdollisuuksia ei pidetä merkittävinä eikä asiaa täten pidetä tärkeänä. Arvot ja yhteiskuntavastuu kannustavat tekoihin. Pienemmissä yrityksissä ajan ja taloudellisten resurssien puute hidastaa tekoja, suuryrityksissä puolestaan lainsäädännön ennakoimattomuus.

Vertailu muihin kyselyihin 2/2

- Ilmastoteot ovat samankaltaisia, ymmärrettävästi kustannuksia säästävät teot nousevat yleisimpinä esiin. Näitä ovat esimerkiksi kiinteistöihin, materiaalien käyttöön ja jätteisiin liittyvät teot.
- Suuryrityskyselyssä korostui lainsäädännön merkitys, lähes puolet vastaajista kaipasi tietoa sen muutoksista. Kuitenkin myös monissa suuryrityksissä tarvittaisiin enemmän tietoa tavoista, joilla yritys voi hillitä ilmastonmuutosta, ja yrityksen aiheuttamien päästöjen suuruusluokasta, eli samoista asioista kuin tämän kyselyn vastaajat.
- Tavoitteiden asettaminen on varsin harvinaista. Suuryrityskyselyn vastaajista lähes puolella on hiilineutraalisuustavoite, mutta sekin osuus voisi olla suurempi. Tämä liittyyneen tiedon puutteeseen. Tavoitteiden asettaminen olisi kuitenkin hyvä keino seurata ilmastotyön kehitystä ja viestiä siitä sidosryhmille.

Kyselystä vastanneet tahot ja hankkeiden rahoittajat

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto